

Výstavba obvodových múrov špeciálnou hlinobetónovou technológiou (firma TWI Eko STOP)

goritným obyvateľstvom. Rieši časť týkajúcu sa sociálneho bývania pre rodiny sociálne odkázané, prevažne rómske (nevyhovujúca, resp. nevyriešená bytová situácia) v spolupráci s potenciálnymi majiteľmi, a to zmluvne, metódou "urob si sám". Súčasne zohľadňuje potrebu riešenia rekonštrukcie historických objektov v centre, ktoré sú obývané sociálnou vrstvou i nerómskeho obyvateľstva.

Spracovala: Marta Círanová

Literatúra

- Mravec, J., 1999: Suterén. David Schefel dáva Rómom v obci Svinia priučnúť demokracii. Moment, 3, p. 16–21.
- Tomová, J., 1999: Sociálne bývanie. Projekt SPOLU r. 1995–1998, Kremnica. Správa o projekte, nepubl.

Výučba v odbore Environmentalistika na PRIF UK v Bratislave

Na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave sa mohlo už v šk. r. 1977/1978 študovať zameranie **Ochrana prírodného prostredia**, ktoré sa od šk. r. 1986/1987 rozšírilo na odbor **Ochrana a tvorba životného prostredia**. V r. 1992 sa vytvorila Environmentálna sekcia a súčasne vznikol (na báze spomínaného odboru) študijný odbor **Environmentalistika**. Základným cieľom tohto odboru je vychovávať odborníkov schopných koordinovať a riadiť environmentálne projekty, pracovať v interdisciplinárnych tímoch v environmentálnom výskume s využitím svojej špecializácie, mať odborné, organizačné a komunikačné predpoklady

na prácu v štátnej správe v oblasti životného prostredia v Slovenskej republike. Počas štúdia sa kladie veľký dôraz na aktívnu tvorivú prácu študentov (seminárne práce, ročníkové práce, študentská vedecká a odborná činnosť), prepojenú na projekty katedier alebo ich partnerských pracovísk. Od r. 1992, keď študovalo tento odbor asi 15 študentov, ich počet postupne výrazne narastal a v súčasnosti dosahuje 55 až 60 v jednom ročníku.

Od šk. r. 1994/1995 sa v rámci odboru **Environmentalistika** vytvorili štyri špecializácie, garantované katedrami, zaradenými v rámci Environmentálnej sekcie. Sú to:

- **Ekosozológia a fyziotaktika.** Vedecká a odborná profilácia študentov tejto špecializácie smeruje do oblasti ekosozologických syntéz a ochrany biodiverzity. Katedra ekosozológie a fyziotaktiky, ktorá túto špecializáciu garantuje, je zameraná najmä na analýzy ekologickej a ekosozologickej kvality krajinných systémov, optimalizáciu ekologicko-funkčnej delimitácie krajiny z hľadiska ochrany prírody, tvorbu územných systémov ekologickej stability a fyziotaktické využívanie prírodných zdrojov.

- **Environmentálne plánovanie a manažment.** Túto špecializáciu garantuje Katedra krajinnej ekológie a je orientovaná na krajinnú ekológiu (napr. krajinoekologické hodnotenie štruktúry a stability prostredia, vplyv stresových faktorov na živé systémy, tvorbu územných systémov ekologickej stability), krajinoekologické plánovanie, hodnotenie vplyvov na životné prostredie a environmentálne informačné systémy.

- **Environmentálna geochemia.** Katedra geochemie, ktorá garantuje túto špecializáciu, je zameraná na geochemiu životného prostredia, medicínsku geochemiu a geochemiu ťažkých kovov. Celkové zameranie katedry vyplýva z interdisciplinárneho postavenia ako integrujúceho článku medzi geologickou a environmentálnou sekciou.

- **Pedológia.** Katedra pedológie, ktorá túto špecializáciu garantuje, je orientovaná najmä na pedofyziku, pedochémiu a na biológiu pôdy. Vedeckovýskumná činnosť katedry je zameraná na problémy pôdnej fyziky, znečisťovania a hygieny pôdy, pôdnej mikrobiológie a pod. Špecifikom katedry je oblasť vzťahov medzi vegetáciou a prostredím.

Vo vybraných predmetoch, zaradených do študijného programu odboru Environmentalistika, akými sú napr. Krajinná ekológia, Náuka o krajine a Tvorba územných sys-

témov ekologickej stability, Environmentálne plánovanie, Posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie a Krajinná ekológia v environmentálnej praxi, sa venuje osobitná pozornosť výučbe krajinnokoologických metodických postupov.

Od šk. r. 1997/1998 sme do voliteľného predmetu **Krajinná ekológia v environmentálnej praxi**, ktorý odporúčame najmä študentom špecializácie Environmentálne plánovanie a manažment, zaradili prednášky a cvičenia zamerané na výklad **metodického postupu hodnotenia ekologickej únosnosti krajiny**. Tento postup vychádza z metodiky LANDEP (Ružička, Miklós, 1982), ktorá sa prednáša všetkým študentom odboru Environmentalistika v rámci povinného predmetu Environmentálne plánovanie. Metodický postup hodnotenia ekologickej únosnosti krajiny bol, podobne ako metodika LANDEP, vypracovaný v Ústave krajinnnej ekológie SAV (Hrnčiarová a kol., 1997) a postupne bol overený už na štyroch modelových územiach.

Predmet **Krajinná ekológia v environmentálnej praxi** zabezpečujú pracovníci Katedry krajinnnej ekológie PRIF UK i Ústavu krajinnnej ekológie SAV. Prednášky a cvičenia sú venované nasledujúcim témam:

- všeobecný výklad metodického postupu hodnotenia ekologickej únosnosti krajiny,
- hodnotenie zraniteľnosti vybraných zložiek životného prostredia a hodnotenie zraniteľnosti krajiny,
- hodnotenie súčasného zaťaženia krajiny stresovými faktormi,
- stanovenie environmentálnych limitov a výber nelimitovaných aktivít,
- stupne ekologickej únosnosti a návrh ekologickej optimálneho využívania krajiny.

Veľmi cennou pomôckou sú pre študentov, okrem samotného meto-

dického postupu (Hrnčiarová a kol., 1997), príklady jeho aplikácie na modelových územiach. Preto je každá prednáška ilustrovaná konkrétnymi aplikačnými výstupmi. V rámci cvičení sa venuje pozornosť aj tvorbe syntézových, interpretačných a návrhových máp, ktoré sa v rámci tohto metodického postupu vypracúvajú. Vhodným študijným materiálom budú pre študentov aj vysokoškolské učebné texty "Krajinná ekológia v environmentálnej praxi" (Kminiak a kol., 1998), v rámci ktorých sú vybrané kapitoly venované stručnému výkladu ekologickej únosnosti krajiny a stresovým faktorom.

Poznatky získané z prednášok a cvičení venovaných metodickému postupu hodnotenia ekologickej únosnosti krajiny, môžu študenti úspešne využiť v diplomových prácach, zameraných napr. na riešenie aplikačných úloh v environmentálne citlivých územiach (národných parkoch, chránených krajinných oblastiach, alúviach veľkých riek a pod.) alebo v územiach antropogénne silne až extrémne narušených priemyselnou činnosťou, urbanizáciou, intenzívnym poľnohospodárstvom, rekreáciou a pod.

Mária Kozová

Literatúra

- Hrnčiarová, T. a kol., 1997: Ekologická únosnosť krajiny: metodika a aplikácia na 3 benefičné územia, I.-IV. časť. Ekologický projekt MŽP SR Bratislava, ÚKE SAV Bratislava, 81 pp.
- Kminiak, M. a kol., 1998: Krajinná ekológia v environmentálnej praxi. Vysokoškolské učebné texty, PRIF UK, Bratislava, vydané v rámci projektu VEGA č. 22/96. Komprint, Bratislava, 207 pp. (v tlači).
- Ružička, M., Miklós, L., 1982: Landscape-ecological Planning (LANDEP) in the Process of Territorial Planning. Ekológia (ČSSR), 1, 3, p. 297-312.

Rieka života

V dňoch 26. júna až 7. júla 1999 prepláva po Dunaji z Passau do delty putovné sympóziu **A River of Life** (Rieka života). Je organizované londýnskou nadáciou Religion, Science and Technology a je to v poradí už tretie takéto podujatie venované stretnutiu vedcov, predstaviteľov cirkví, politikov, mimovládnych organizácií a novinárov zaujímavých sa o zásadné riešenia problémov životného prostredia. Predchádzajúce dve sympóziá boli venované Egejskému a Čiernemu moru, teraz je na programe povodie Dunaja. Okrem diskusií priamo na palube lode sú plánované prednášky a stretnutia v každej z podunajských krajín. Problematika je veľmi široká, od sociálnych a hodnotových zmien po program znižovania znečistenia Dunaja a jeho prítokov, ktorý v podunajských štátoch zastrešuje program UNDP/GEF.

Počas zastávky v Bratislave (30. júna doobeda, miesto zatiaľ nebolo určené) vystúpi s prednáškou Duša rieky newyorský rabín Hertzberg, predstaviteľ Svetovej banky J. Wolfenson prehovorí na tému morálnej voľby vo vzťahu k ekonomickému a technologickému rozvoju a J. Bendow bude prednášať o regionálnej spolupráci v Podunajsku. Poobede si účastníci pozrú VD Gabčíkovo a oboznámia sa s environmentálnymi problémami spojenými s jeho prevádzkou.

Mikuláš J. Lisický

Slovenským zástupcom v prípravnom výbore sympózia je Mikuláš J. Lisický (kontaktná adresa: Ústav zoológie SAV, Dúbravská cesta 9, 842 06 Bratislava. E-mail: uzaelsck@savba.sk).